

A közgyűlés napirendre tért a jásznagykunszolnoki átirat felett.

(Saját tudósítónktól.) Alig két óra hosszát tartott a szerdán délután kezdődő áprilisi közgyűlés. Amint előrelátható volt, vita csak a jásznagykunszolnoki átirat körül kerekedett, de azt azután alaposan elintézték. Ismeretes, hogy a derék jásznagykunszolnokiak felcsaptak legfőbb nemzeti bíróságnak és a hadinyereségek megadóztatását majdnem azon a címen sürgetik és akarják sürgettetni a kormánytól, hogy a kereskedő és iparos hadinyeresége erkölcsi kifogás alá esik. A jásznagykunszolnoki stílus ugyan ennyire sem gyöngéd, de szerencsére figyelemmel volt erre az a javaslat, amelyet Wimmer Fülöp fölényesen nyugodt és kemény szavak kíséretében terjesztett elő és amelyet a közgyűlés egyhangúlag elfogadott. A szegedi példa bizonyára sok követőre fog találni az országban, a jásznagykunszolnokiaknak módjukban lesz tapasztalni, hogy erős magyar városok mint verik vissza napirendetéről a kereskedelem és ipar ellen intézett támadásokat. A közgyűlési vita krónikájához tartozik még, hogy a tanács javaslata érthető megütközést keltett.

Koczor János adóügyi tanácsos mutatta be a közgyűlésnek a lapunkban már egész terjedelmében közölt jásznagykunszolnokmegyei átiratot a háborús jövedelmek megadóztatásáról. A tanács azt a javaslatot terjesztette a közgyűlés elé, hogy a törvényhatósági bizottság az átiratot az átirat indokolásának mellőzésével vegye pártolólá tudomásul.

Wimmer Fülöp: Nemcsak hogy el nem fogadom a tanács javaslatát, hanem nagyon csodálkozom, hogy az ország második városának tanácsa nem tudott magasabb nivóra emelkedni és a legkényelmesebb álláspontra helyezkedett. A hadinyereség megadóztatása nem program, hanem kész törvényjavaslat. Csak Szeged szabad királyi város tanácsa nem tudta ezt? Ma felírni, hogy a hadinyereséget megadóztassák, teljesen felesleges. A második része a köriratnak az ország iparának és kereskedelmének megrágalmazása. De ez a rész aztán sikerültebb is. Erénye, érdeme is van talán a háborúban az iparnak és kereskedelemnek, ezt is csak a tanács nem tudja. A németek azzal dicsekszenek, hogy nem kell iparcikkekért a külföldre menniük. Minálunk is így van ez, csak hogy nem dicsekszünk vele. A következő javaslatot terjesztem a tekintetes közgyűlés elé:

A közgyűlés első sorban is utal arra, hogy a jásznagykunszolnoki felirat annyiban teljesen felesleges és csak mintegy szereplési viszketegből eredő ténykedésnek minősíthető, amennyiben az ugynevezett háborús nyereségek külön megadóztatása általános tudomás szerint és általánosan helyeselt módon a kormány által nemcsak hogy tervbe van véve, de különösen nálunk, (Ausztriába ez nem történt) a pénzügyminiszternek már januárban megjelent rendelete eltiltotta a nyilvános számadásra kötelezett társaságokat attól, hogy az idén nagyobb osztalékot és nagyobb jutalékot fizessenek, mint amekkora az az osztalék volt, amelyet az utolsó három év egyikében fizettek. Egyenesen arra való utalással, hogy így a nyereségtöbbletek a há-

borus nyereségek külön megadóztatása céljából a kormány rendelkezésére maradjanak.

Amikor pedig ezek szerint az egész felirat teljesen feleslegesnek és céltévesztettnek bizonyult, annál súlyosabb megítélés alá esik annak az egész ország iparát és kereskedelmét sértő hangja, amely nemcsak az összes üzleti forgalomnak talán egy százalékát sem kitevő bűnügyi eseteket, hanem az összes gazdasági tényezőket is a háború alatt kifejtett egész tevékenységükkel meg nem engedhető és a tényeknek meg nem felelő módon pellengetre állítani igyekszik.

A közgyűlés ezzel szemben rámutat a hazai ipar és kereskedelemnek a háború egész tartama alatt kifejtett azon rendkívüli tevékenységre, mellyel az ismert óriási nehézségeket leküzdve, elismerésre méltó módon alkalmazkodott a hadiszükségletek fedezése tekintetében támasztott igényekhez, és így lehetővé tette a hadseregnek minden szükséges cikkel való ellátását, *miért is a közgyűlés a jásznagykunszolnoki feliratban a magyar ipart és kereskedelmet méltatlanul ért támadást visszautasítva, a felirat felett napirendre tér.*

A bizottsági tagok hatalmas éljenzéssel és tapsal fogadták az indítványt, amely mellett Pálfi Dániel is felszólt és a következőket mondotta:

— Azt hiszem, abban mindannyian egyetértünk, hogy mi itthon maradtak hiven kell, hogy teljesítsük kötelezéseinket. Mindannyian érezzük s egyetértünk a körirat hazafias szellemével, hiszen a pénz is hadviselési eszköz. Angliában, Franciaországban, Dániában törvény van a háborús jövedelmek megadóztatására. Az a meggyőződése, hogy akár az adó mellett, akár az adó ellen határozunk, ugys törvény lesz belőle. Ami a felirat gyanús ó hangját illeti, azt iparostársaim nevében visszautasítom. Soha méltatlanabban nem érte támadás a magyar ipart, mint ebben a köriratban. Az iparosokat nem a megbélyegzés, hanem elismerés illeti meg. Arra kérem a közgyűlést, hogy ne foglaljon állást a körirat mellett. Wimmer bizottsági tag ur javaslatát teljes egészében magamévá teszem.

Valihora István: A magam részéről szintén elfogadom Wimmer bizottsági tag ur indítványát, mert azok az indokok, amelyek késztették, hogy radikális módon foglaljon állást a javaslat ellen minden tekintetben helytálló. A kereskedőket is kipellengézezi a jászkunok javaslata, amelynek kitételeit visszautasítom. A kereskedők is ép úgy megtették köteleységüket, mint az iparosok. Ha nem Szeged város közgyűlési termében volnék, a legsúlyosabb szavakat kellene használnom, de így csak tiltakozásom jelentem be. Kérem a javaslatot a napirendről levenni.

Koczor János ismételt indokolja a tanács javaslatát és kéri annak elfogadását.

Dr. Cicatricis Lajos elnök megjegyzi, hogy a felirat egyoldalú beállításában tényleg igazságtalan. Ez az egyoldalú beállítás, — mondta a főispán — egyáltalán nem helytálló. Felkéri az indítványozót, hogy indítványából azt a kifejezést törölje, amely arra vonatkozik, hogy a jásznagykunszolnokiak szereplési viszketegéből szerkesztették a feliratot. A főispán megjegyzi, hogy a törvényhatóságok közötti barátságos viszony kizárja azt, hogy ilyen sértő kifejezés legyen a határozatban.

Miután ehhez Wimmer bizottsági tag is hozzájárult, az elnök a tanács javaslatát és az ezzel szemben álló Wimmer-indítványt szavazás alá bocsátotta.

A közgyűlés Wimmer Fülöp indítványát nagy lelkesedéssel elfogadta.

Az új színházi szerződés.

(Saját tudósítónktól.) A Délmagyarország szerdai számából részletesen és hűen nyert tájékoztatást a közönség arról a fordulatról, amely a színház sorsában beállott. A színházra tudvalevőleg pályázatot írnak ki, a szerződést átdolgozzák és jóváhagyás végett bemutatják a májusi közgyűlésnek. Pásztor József lapszerkesztő, törvényhatósági bizottsági tag szerdán terjedelmes beadvánnyal fordult a tanácshoz, amelyben egyes reformoknak a színházi szerződésbe való fölvételét kéri. A beadvány hangsúlyozza, hogy a város és a színház fejlesztésének olyan érdekeiről van szó, amelyek szolgálatára a pályázat kiírásával alkalom nyílt. Az indítvány formáját azért nem választotta Pásztor, mert a mai viszonyok között lehetőleg kerülni akarja azt, hogy a közgyűlésen széles mederben folyó színházi vita keletkezzék, azt viszont kötelességének tartotta, hogy egy-két reform elődázhatatlanságára idejében hívja fel a hatóság figyelmét. A beadványból a következőket közöljük:

— Amellett, hogy a városnak a színház évi 40,000 koronájába kerül, a szerződés az igazgatónak a legtokéletesebb monopóliumot biztosítja. Mozi működhet ugyan egész éven át, de szkeccset nem játszhatnak a mozik. A legtöbb vidéki nagy városban — például Debrecenben, Nagyváradon, Pozsonyban — a közönség rendelkezésére áll az egész szezonban kabaré is és *egyedűrsága kifejezetten csak a színháznak van.* Szegeden még nem jutottunk ideig. Pedig mi sem bizonyítja jobban ép a szegedi esetről annak az ósdi véleménynek tarthatatlanságát, hogy a modern szórakozó helyek hasznaitól azért kell elzárni a nagy magyar városokat, mert különben a színház egzisztenciája veszélybe sodródik. Mindnyájan tudjuk, hogy a népszerű Korzó-mozi a legfényesebb üzletek egyike és a színházba is özőnlük a közönség. Azt hiszem, a *föllandult moziélet csak használt a színháznak.*

Az ismert nagy kedvezményeket Szeged bizonyára nem csak azért nyújtja a színháznak, mert a város áldozataival és a széles alapokra fektetett monopóliummal szórakozó helyről kíván gondoskodni a közönség számára. Ezeknek a kedvezményeknek révén bizonyára azt a célt is szolgálja, hogy a város, hogy színháza a vállalkozás anyagi teherbírásának határain belül valóban *kulturhivatást töltsön be.* Például elismerem, hogy a ma műsoron levő operettek és bohózatok nagy részét adni kell, de a várostól nyert nagyarányú támogatással szembe köteleztessek az új szerződésben a szinigazgató bizonyos kulturprogram fölállítására és megvalósítására; természetesen nem olyan általánosságokkal, aminőktől a mostani szerződés is hemzseg; rendezzen az igazgató az egyik évben régi, részint történelmibecsű, részint irodalmi értékű darabokból magyar ciklust és ujtson fel csak három régi operát; mutasson be a másik évben két magyar operát és rendezzen Ibsen-ciklust. Ne szabadjon a szegedi szinigazgatónak tovább is úgy működni, mint eddig; minden magasabb ambíció és önállóság nélkül. A színház a szegedi színház műsorával nem teljesít kulturhivatást. semmi más, mint a helyi viszonyokhoz alkalmazkodó vállalkozás. Ha azt akarjuk, hogy kizárólag az legyen, a szerint bánjunk vele.

Kérdés természetesen, hogy az a program, amelyet példával is bátor voltam illusztrálni, megbontja-e a színház anyagi egyensúlyát. Hat — kétszer ennyi is megjelent magyar nyelven — Ibsen-darab előadása — mondjuk — lefoglalna husz estét. Két magyar opera előadása hat estét. Nem hiszem, hogy ezeken az estéken nem lenne a színházban legalább annyi közönség, mint azokon, amikor selejtes, legtöbbször izléstelen